

L. 1990

VOKIETIJOS LB VALDYBOS INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland e.V.

Nr. 1 (457)

1990 Velykos

Aleliuja, aleliuja, aleliuja!

Beveik du tūkstančius metų visa krikščionija džiaugsmingai gieda prisikėlusiam Kristui. Jo Prisikėlimas egzistenciškai palietė kiekvieną krikščionį, įnešdamas į gyvenimą daug šviesos ir vilties.

Tikėjomės per šias Velykas giedoti aleliuja ir mūsų tėvynės prisikėlimui. Lietuvos Aukščiausios Tarybos š.m. kovo 11 aktas dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo sukėlė didelį visų pasaulio lietuvių ir jų draugų džiaugsmą. Jį paskubėjo aptemdyti sovietų pasiūsti tankai ir parašiutininkai mūsų tautos laisvės proveržiui tramdyti.

Bet akmuo nuo tėvynės laisvės kapo jau nuristas. Ir prisikėlęs Kristus ne tą pačią dieną pasirodė saviškiams. Visi netikėliai tomai netrukus turės įsitikinti, kad Lietuva tikrai prisikėlė ir nesulaikomai žengia į nepriklausomybę.

V A S A R I O 16

H ü t t e n f e l d

Vokietijos LB valdyba Lietuvos nepriklausomybės 72-ųjų metinių centrinių minėjimą suruošė vasario 17-tą. Ryta Romuvos pilies bokšte iškelta lietuviška trispalvė kvietė į šventę. Ji pradėta katalikų ir evangelikų pamaldomis tų konfesijų bažnytelėse.

Gėlėmis išpuoštoje Švenč. Jėzaus Širdies šventovėje šv. mišias aukojo vyskupas Antanas L. DEKSNYS su kun. A. Svarinsku, prel. P. Jatuliu, prel. A. Bunga, kun. E. Putrimu, tėv. dr. Konsantinu Gulbinu ir italų kun. Audisio. Giedojo AŽUOLIUKO choras.

Savo pamoksle vysk. Deksnys pasidžiaugė, kad kartu su Vokietijos lietuviais Vasario 16 švenčia ir ažuoliukai. Užsienio lietuviai šią brangią šventę švenčia kasmet, gi ažuoliukai - tik antri metai. Jie jos anksčiau gal iš viso nežinojo. Komunistai vertė lietuvius minėti jiems svetimas sukaktis. Pamokslininkas lygino Vasario 16 Akto paskelbimo laikus prieš 72 metus su dabartiniais. To Akto įgyvendinimas anuomet pareikalavo daug aukų. Duok Dieve, kad jo pakartotinas realizavimas apsieitų be kraujo praliejimo.

Lietuvos nesulaikomas veržimasis į laisvę pasaulį apstulbino. Jis sudėjęs rankas stebiškai mūsų tauta ryžtingai žengia į nepriklausomybę. Pusšimtį metų trukusios okupacijos ji fiziškai ir morališkai suluošinta. Jai reikalingas ne tik tautinis, bet nemažiau ir moralinis atgimimas. Visi ženklai rodo, kad dvasinis atgimimas ateis per jaunimą... Tos mintys ypač tiko bažnytelėje, kuria šiandien sausakimšai pripildė išeivijos ir Lietuvos jaunimas: Vasario 16 gimnazijos tautiniais drabužiais apsirėdę mokiniai su tautine vėliava prie altoriaus ir Vilniaus ažuoliukai, susispietę prie vargonų.

Gausiems evangelikams pamaldas laikė kun. Fr. SKĖRYS, per kurias buvo giedamos lietuviškos giesmės. Pamokslą pasakė evang. teologijos stud. Vilius GRIGUŽIS.

Į Lietuvos bei Vokietijos vėliavomis išpuoštą Bürgerhaus'o salę susirinko per 700 žmonių. Atidarydamas minėjimą, Vokietijos LB valdybos pirmininkas dipl. inž. Juozas SABAS sakė, kad praėjusiais metais Vasario 16 jis šventė Kaune ir Vilniuje. Nors virš Lietuvos pleveno laisvės dvasia, bet buvo aiškiai girdimas grėsmingas grandinių žvangėjimas. Turime belstis į viso pasaulio valstybių duris, kad ir Lietuvai būtų suteikta tokia laisvė, kokia naudojasi šio krašto ir kitų šalių žmonės.

Vasario 16 gimnazijos mišriam chorui ir visai salei sugiedojus Lietuvos bei Vokietijos himnus, prakalbą lietuvių ir vokiečių kalbomis pasakė Vokietijos LB valdybos vicepirmininkas Vincas BARTUSEVIČIUS, M.A. Anot jo, paskutiniaisiais metais Rytų Europoje tautų valia kaip audra nušlavė komunistų partijos pirmavimą. Mus džiugina DDR gyventojų išsivadavimas ir Vokietijos susijungimas. Tautų išsilaisvinimas pralenkė visas viltis. Niekas netikėjo, kad tai, ką šiandien turime, galima pasiekti taikiu būdu. Žingsnis po žingsnio Lietuva, Latvija ir Estija nesulaikomai žengia į laisvę. Vakarai tuos žingsnius klaidingai supranta kaip nacionalizmo atgimimą, kenkiantį Gorbačiovo persitvarkymo politikai. Betgi reikia būti logiškiems. Kas pripažįsta laisvą tautų apsisprendimą, negali neigti ir laisvo jų išstojimo iš Sovietų Sąjungos. Kai Gorbačiovas lankėsi Lietuvoje, niekas jo neprašė duonos ir kitų materialinių gėrybių, o tik leisti laisvai apsispręsti. Pabaltiečių laisvės siekimas kyla iš teisingo supratimo, kad mažos tautos gali išlikti ir klestėti tik būdamos laisvos ir nepriklausomos.

Šio krašto lietuvių vardu kalbėtojas reikalavo, kad Vokietijos vyriausybė paremtų mūsų tautos žingsnius į laisvą, pabrėždamas, jog su Vakarų parama ar be jos Lietuva sieks nepriklausomos valstybės atkūrimo.

Pranešė, kad gauta daug sveikinimų raštu iš Lietuvos ir Vokietijos, tarp jų Bundestago užsienio reikalų komisijos pirmininko dr.H.Stercken, Feder. vidaus reikalų ministro dr.Schäuble, Pabaltijo draugijos garbės pirmininko prof.dr.Dahmen (perskaitytas ištiesai) ir kitų žymių asmenų.

Lampertheimo viceburmistras Georg BORCK savo ir burmistro Dieter vardu sakė, jog sa-vaime suprantama, kad Vokietijos lietuvių žvilgsniai šiandien krypta į Lietuvą, kur kiekviena diena atneša svarbių naujienų. Kai vokiečiai džiaugiasi priartėjusiu apsi- jungimu, linkėjo, kad ir lietuviai netolimoje ateityje galėtų pasidžiaugti pilna lais-ve bei nepriklausomybe.

Buv. politinis kalinys bei tremtinys Algimantas ANDREIKA perdavė prieš keletą valandų telefonu iš Vilniaus gautus SĄJŪDŽIO sveikinimus broliams lietuviams bei vokiečiams ir dėkojo už moralinę bei materialinę paramą, esant jam Sibiro lageriuose ir tremtyje. Dievo Apvaizda neapleido jo sunkiose valandose.

Galiausiai V.Bartusevičius atkreipė dėmesį, kad šiemet sukanka 50 metų nuo sovietinės okupacijos pradžios. Pusę šimtmečio Maskva vykdė lietuvių genocidą per Komunistų par-tiją. Reiškė viltį, kad pavyks nusimesti raudonąjį jungą.

Per pertrauką svečiai turėjo progos atsigaivinti kavute. Po jos meninę programą, susi- dedančią iš liaudies dainų bei šokių, atliko Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Nors tau- tinių šokių grupė, jos vadovui Vidmantui Garl auskui per Kalėdas išvykus į JAV-bes, bu-vo likusi be mokytojo, bet mokinio Juozo LUKŠO vadovaujama ir toliau lavinosi. Gražiai pašoko Leliūnų kadrilį, Kepurinę, Abrūsėlį, Klumpakojį ir žiūrovams labiausiai patiku- sį komiškąjį Gaidį. 40 dainininkų mišrus choras padainavo V.Telksnio/V.Barkausko Gim- tinės upelį ir liaudies dainą Siuntė mane močiutė. Dešimties mokinių orkestras išdrįso pagroti ir tokį nelengvą dalyką kaip W.A.Mozart'o serenados G-dur I dalį ir dar polką. Pažangus čelistas Liudas Motekaitis, akompanuojant Linai Mockutei, sklandžiai pagrojo H.W.Squer Tarantelą. Pasirodė ir 12 jaunuolių mokinių orkestras, pagrodamas dviejų liaudies dainų melodijas. Chorą ir orkstrą paruošė ir dirigavo ilgametis muzikos mokyt. Arvydas PALTINAS.

74-ių ažuoliukų choras iš Vilniaus, vadovaujamas Vytauto MIŠKINIO, pateikė atskirą lietuvių ir vokiečių kompozitorių dainų bei giesmių programą. Dainavo ir giedojo Guda- vičiaus, Martinaičio, Bražinsko, Brundzaitės, Juozukaičio, Kačinsko, Naujaliao, F.Men- delsohn Bartoldi ir F.Schubert kūriniais lietuvių bei vokiečių kalbomis. Gražiam daina- vimui aptarti pakanka priminti, kad pernai AŽUOLIUKAS IV tarptautinėse berniukų chorų varžybose Nantes (Prancūzija) laimėjo pirmą premiją.

Į Hüttenfeldą ažuoliukai atvyko tik keletui valandų po daugelio koncertų Vokietijoje bei Prancūzijoje. Po koncerto Bürgerhaus'e dar tą pačią naktį savo vilnietišku autobu- su išskubėjo į Freudenstadt'ą (Schwarzwald), kur su dideliu pasisekimu koncertavo ry- tojaus dieną.

Pašalinus iš salės dalį kėdžių ir sustačius stalus, iki gerokai po vidurnakčio buvo smagiai linskinamasi šokant ir dainuojant. Šokiams grojo Paulius PETRIKAITIS su žmona. Veikė Vokietijos liet.jaunimo sąjungos kavinė, Romuvos liet.moterų klubo užkandinė bei loterija ir Vokietijos LB valdybos gėrimų baras. Rengėjai skundėsi, jog po minėjimo tvarkant salę, teko išnešti porą didelių šiukšlių maišų su svečių atsineštais alkoholi-

nių gėrimų tuščiais buteliais ir užkandžių liekanomis. Tai, aišku, sumažino gėrimų baro ir viso renginio pajamas. Ateity reiktų tokios "savitarnos" vengti.

Minėjimą aprašė vokiečių dienraščiai MANNHEIMER MORGEN bei LAMPERTHEIMER ZEITUNG (pirma puslapy), išspausdinę išsamius savo korespondentų reportažus su didelėmis nuotraukomis. Straipsnių pavadinimai skelbė - Demokratija turi būti visuotinė. Lietuviai nori visiškos apsisprendimo teisės (M.M.) ir Lietuviai pilni optimizmo (L.Z.).

R a s t a t t

Rastatiškiai ir tos apylinkės lietuviai turbūt pirmieji Vokietijoje atšventė Vasario 16. Vasario 10 Dvylikos apaštalu bažnyčioje bendras pamaldas laikė kun.J.Dėdinas ir kun.Fr. Skėrys. Tai dienai pritaikyta pamokslą "Laisvės siekiant" pasakė kun.Fr.SKĖRYS. Šv.mišias aukojo kun.Jonas DĒDINAS. Pasimelsta už Lietuvos savanorius, už dabartinius laisvės kovotojus ir už laisvą nepriklausomą Lietuvą. Visi darniai giedojo.

Parapijos salėje VLB Rastatto apylinkės išdininkas Augustas SERGĖJUS pasveikino per 80 žmonių. Paskaitą lietuviškai skaitė kun.J.Dėdinas, o vokiškai - kun.Fr.Skėrys. Kun.Dėdinas kreipė daugiau dėmesį į dabartinę Lietuvos būklę, o kun.Skėrys aptarė Lietuvos istorijos laikotarpį nuo 1918 iki 1940. Meninę dalį atliko Vasario 16 gimnazijos mokiniai. 12 jaunuolių chorelis, vadovaujamas mokyt.Arvydo PALTINO, padainavo 4 liaudies dainas. Bernardo Brazdžionio "Lietuvos vardas" deklamavo Audrius Lazdinis. Pianinu grojo Vytautas Lemkė ir Liudas Motekaitis. Jis ir čelo pagrėjo. B.Brazdžionį deklamavo L.Mockutė.

Į šventę atsilankė Vilniaus operos solistas ir Konservatorijos prof.Eduardas KANIAVA su žmona. Publikos paprašytas, jis padainavo dvi liaudies dainas. Visi sugiedojo Lietuvos himną.Šokiams grojo du muzikantai. Daugelis bandė laimę loterijoje, prie kurios surengimo daugiausiai prisidėjo Chr.ŠEREIKIENĖ iš Pforzheimo. Visi buvo taip įsismaginę, jog tik po vidurnakčio prisiminė, kad laikas namučių.

S c h w e t z i n g e n - K e t s c h

Prieš keletą metų, kai amerikiečių armijos 8591 darbo kuopa Schwetzingene buvo lietuviška, Vasario 16 ji šventė. Dabar kuopos vadovybę perėmė vokiečiai. Buvę ir esą jos nariai lietuviai su šeimomis yra susibūrę į Vokietijos LB Schwetzingeno apylinkę. Laikydami tradicijas, LB nariai su svečiais (apie 40 asmenų) susirinko vasario 16 į nuolatine savo sueigų vietą - Gamtos draugų svetainę Ketsche - paminėti 72-jų Lietuvos nepriklausomybės atstatymo metinių. Prakalbą pasakė buv. tos LB apylinkės pirmininkas Mikas MINIAUSKAS. Sugiedotas Lietuvos himnas. Renginiui vadovavo LB apylinkės pirmininkas Jonas VITKUS.

Po trumpos programėlės niekas neskubėjo namo. Dar apie ketvertą valandų visi bendravo, girksnodami alutį ir dainuodami lietuviškas dainas. Išsiskirstė, susitarę rytojaus dieną susitikti centrinėje Vasario 16 minėjime Hüttenfelde.

M e m m i n g e n

Tą pačią dieną (vasario 17) kaip ir Hüttenfelde Vasario 16 Memmingeno lietuviai šventė taip pat su iškiliais svečiais iš Lietuvos. Tautinėmis spalvomis išpuoštoje Kristaus bažnyčios salėje minėjimą pradėjo LB apylinkės pirmininkė Herta SCHAELE. Sveikino Memmingeno latvių pirmininkas Arnolds Vilipsons. Iš Panevėžio atvykusi dramos teatro grupė, vadovaujama direktoriaus Laimio GENIO, režisuojama Vytauto KUPŠIO, per valandą laikė sukausčiusi 150 klausytojų dėmesį poezijos ir dainų spektakliu, pavadintu "Lietuvninkais mes esam gimę". Deklamacijomis ir dainomis aktorai išpūdingai pavaizdavo permainingą mūsų tautos likimą: tautinį atgimimą šio šimtmečio pradžioje, kūrybingą nepriklausomybės laikotarpį, pasibaigusį sovietine okupacija, genocidinį Lietuvos žmonių naikinimą ir šiandieninį atgimimą. Vaidinimas baigtas visų sugiedotu tautos himnu.

Pagerbdami LB apylinkės pirmininkę H.Schäle, panevėžiečiai apjuosė ją tautine juosta, o prie svečių priėmimo daug prisidėjusiam LB išdininkui Viliui Papendikui įteikė tautinį aušinį. Po programos vyko vaišės. Turtingos loterijos-tombola pelnas įteiktas panevėžiečiams kelionės išlaidoms sumažinti.

M ü n c h e n

Šventinis minėjimas įvyko vasario 18 lietuvių gyvenamame priemiesty Ludwigsfelde. Šv. mišias už Lietuvą atnašavo prel.A.BUNGA tautiniais rūpintojėliais, kryžiais ir verbom išpuoštoje bažnytelėje. Minėjimą atidarė ir jam vadovavo LB apylinkės pirmininkas dipl. inž.Robertas ŠNEIDERIS.

Atlikę programą Memmingene, pas Bavarijos sostinės lietuvius atvyko Panevėžio dramos teatro 15 aktorių su direktorium Laimučiu GENIU ir režisierium Vytautu KUPŠIU. Jie atliko pusantros valandos trukusią poezijos ir dainos pyne. Čia buvo sujungta Vasario 16 skirta poezija su viena liūdniausių datų - birželio 14 išvežimų rauda. Emocinė ir filosofinė skalė buvo įvairių spalvų ir prasmų. Viltis, gimstanti iš tragiškos patirties, vedė į dvasiškai autentišką didįjį Lietuvos prisikėlimą. Gaila tik, kad kuklios Ludwigsfeldo jaunimo namų patalpos be tinkamo apšvietimo ir kulisių neleido teatrui pilnai pasireikšti.

Po programos jautriai kalbėjo teatro direktorius Genys, įteikdamas kepalą lietuviškos duonutės ir rankšluostį. Sekė jaukios vaišės su bendrom dainom ir pokalbiais. Kitą dieną teatralai apžiūrinėjo Muncheno miestą, o vakare vėl susitiko prie alučio su lietuvių jaunimu. Antradienį nuosavu autobusu LIETUVA išvyko į namučius.

H a m b u r g

Lietuvos nepriklausomybės atstatymas čia paminėtas vasario 24. Gėlėmis ir Aušros Vartų Marijos paveikslu papuoštoje Šv.Teresės bažnyčioje šv.mišias už Lietuvą aukojo kun.Br.KUČULIS ir msgr.Wilm SANDERS. Pamokslą pasakė evang.kun.diakonas Rič.BALIULIS. Vargonams palydint, gražiai giedojo visa bažnyčia. Solo giedojo Indrė WEGNERYTĖ, o smuiku grojo Martynas Švėgzda-von Bekker. Pamaldos baigtos giesme Marija, Marija.Rinkliava bažnyčioje skirta Lietuvos "Caritas" reikalams.

Šventiškai papuoštoje salėje minėjimą pradėjo LB apylinkės pirmininkė Teresė LIPŠIENĖ. Sugiedotas Lietuvos himnas. Įvairių tautų atstovai sveikinimo kalbomis reiškė solidarumą Lietuvai. Prieš metus iš Vilniaus atvykęs jaunas smuikininkas M.ŠVĖGŽDA-von BEKKER meistriškai pagrojo Bacho ir Paganinio kūrinius, susilaukdamas garsių plojimų.

Dabartinę Lietuvos padėtį siekiant nepriklausomybės, lietuvių ir vokiečių kalbomis vaizdžiai nušvietė Vokietijos LB vicepirmininkas Vincas BARTUSEVIČIUS, M.A. E.Mieželaičio eiles deklamavo D.Pareigis ir D.Baliulis. Taut.šokių grupė GINTARAS gyvai sušoko keturis šokius, kuriais žiūrovai buvo sužavėti. E.Baliulienė paskaitė naujai iš Lietuvos gautą gilaus turinio eilėrašį.

Programai pasibaigus, žmonės būrėsi prie bufeto ir stalų pasišnekučiuoti, užmegzti pažintis. Šokiams grojo Gasiūnų-Kremsyrio kapela iš Lebenstedto (Salzgitter l).

S t u t t g a r t

Nepriklausomybės 72-ios metinės švabų sostinėje iškilmingai atšvestos per šv.Kazimierą - kovo 4. Ekumenines pamaldas laikė Vasario 16 gimnazijos kapelionai Kun.E.PUTRIMAS ir kun.Fr.SKĖRYS. Pastarasis savo pamoksle lygino dabartinę lietuvių tautos kovą už laisvę su Kristaus mokslo skleidimu. Kristus mokė nenaudoti fizinės jėgos. Lietuviai savo laisvės reikalavimus remia ne ginklu, bet teise laisvai apsispręsti. Vargonavo muz. mokyt.Arvydas PALTINAS. Giedojo Vasario 16 gimnazijos mokiniai ir visi maldininkai.

Minėjimui vadovavo dr.Jonas NORKAITIS. Sveikinimo kalbas savo tautiečių vardu pasakė klaipėdietė I.Partzsch ir ukrainietė A.Kosak. Lietuviams pasididžiavimą teikiantis buvo Pabaltiečių draugijos garbės pirmininko prof.dr.H.J.Dahmen sveikinimas. Buvo sveikinimų ir raštu.

Paskaitą apie Bažnyčios vaidmenį kovoje už tikėjimo ir krašto laisvę skaitė VLIKO atstovas prie Europos Parlamento Kasparas DIKŠAITIS. Buv. politinis kalinys bei tremtinys ir bado streiko Vilniuje dalyvis Algimantas ANDREIKA pastebėjo, kad kelią į visuotinį ryžtą pasisakyti už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą savo kančiomis grindė sąžinės bei politiniai kovotojai. Gražiai dainavo Vasario 16 gimnazijos mokinių choras ir grojo orkestras, diriguojami mokyt.A.Paltino. Duetu dainavo kun.K.SENKUS ir N.BAIR. Kun.Kazimierui Senkui, švenčiančiam vardadienį, sugiedota Ilgiausių metų. Choristai ir muzikantai apdovanoti gėlėmis bei šokoladu.

Buvo renkamos aukos renginio išlaidoms dengti (surinkta per 200 DM) ir Lietuvos CARITAS organizacijai autobusiukui pirkti (surinkta 280 DM).

KUN.FR.SKĖRYS - VYDŪNO DRAUGIJOS GARBĖS NARYS

Visuotinis Vydūno draugijos prie Lietuvos kultūros fondo susirinkimas Vilniuje Vasario 16 gimnazijos evang.tikybos kapelioną ir lietuvių išeivių evangelikų liuteronų Bažnyčios atstovą tos gimnazijos kuratorijoje kun.Fr. S k ė r į išrinko tos draugijos Garbės Nariu.

VOKIETIJOS LB DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

vyko 1989 lapkričio 3-5. Iš toliau lapkr.3 atvykę veikėjai vakarojo Vynmedžio (Zum Rebstock) svetainėje kartu su Hüttenfeldo lietuviais.

Lapkričio 4 rytą Romuvos pilyje suvažiavimą atidarė ir jam pirmininkavo Vokietijos LB valdybos pirmininkas dipl.inž.Juozas SABAS. Susirinko apie 30 atstovų.

Apžvelgdamas metinę Vokietijos LB valdybos veiklą, J.Sabas pranešė: kai Hüttenfelde vyko centrinis Vasario 16 minėjimas, sutraukęs apie 700 dalyvių, jis tą šventę šventė Kaune ir Vilniuje kartu su šimtatūkstantinėmis miniomis. Daug darbo ir lėšų pareikalavo pirmųjų Europos lietuvių dienų surengimas Hüttenfelde ir Lamperttheime. Tuo pat metu įvyko ir Europos kraštų LB bei LJS vadovų suvažiavimas, kuriame dalyvavo Pasaulio LB pirmininkas dr. Vyt.Bieliauskas ir Sąjūdžio pirmininkas prof.Vyt.Landsbergis. Liepos-rugpjūčio mėn. surengta dviejų savaitinių liet.vaikų vasaros stovykla. Vykdomi rinkimai į Vokietijos LB tarybą. Baigiamas Romuvos pilies atstatymas, pagrindinai remontuojamas mergaičių bendrabutis.

Vietoje susirgusio Vokietijos LB valdybos įgaliotinio Jer.Gulbino apie Nordrhein-Westfalijos lietuvių veiklą pranešė Anni BOEHM-Krutulytė. Prie NRW sveikatos ir socialinių reikalų ministerijos sudaryta darbo grupė (Arbeitsgemeinschaft), kurioje atstovaujamos višos tautybės. Per šią organizaciją NRW vyriausybė skiria kasmet 120.000 DM užsieniečių kultūriniais reikalams. Lietuviai gauna tik 4.900 DM, nes mažai ruošia kultūrinių renginių, neturi choro, liaudies šokių grupės nei savaitgalių mokyklos. NRW šiek tiek veikia tik LB Bonn-Köln apylinkė. Daug vilčių teikia spaly įsisteigusi Mülheimo LB apylinkė.

Vokietijos LB valdybos įgaliotinis Žem.Saksonijoje Valius MERKEVIČIUS sakė, kad su juo pradžioje ministerija nenorėjo kalbėtis, bet raštu paprašyta paramos, paskyrė 600 DM Kalėdų eglutei, padidindama tą sumą vėliau iki 800 DM. Veikliausia LB Lebenstedto apylinkė - suruošia keletą renginių, turi šokių kapelą. Mažai žmonių dalyvauja kas mėnesį laikomose liet.pamaldose ir minėjimuose. Nuošaliai laikosi jaunimas.

Vokietijos LB valdybos įgaliotinė Schleswig-Holsteine Ieva BANEVIČIENĖ: šio krašto vyriausybė skiria paramą tik liet.spaudai užsisakyti - 150 DM INFORMACIJOMS ir apmoka ke turias "Europos lietuvių" prenumeratas.

Naujos Mülheimo LB apylinkės pirmininkas Jonas VAIČEKAUSKAS: numatoma sušaukti keletą susirinkimų, suruošti mažiausiai vieną renginį.

VLB Hamburgo apylinkės pirmininkė Teresė LIPŠIENĖ: 46 nariai. Visų žvilgsniai nukreipti į Lietuvą, tad mažai domimasi čionykšte veikla. Suruoštas "Svajonių aidų" iš Australijos koncertas, Kalėdų eglutė, Vasario 16 šventė, masinių trėmimų 1941 metinės, gausiai dalyvauta rugpjūčio 23 demonstracijoje Bonnoje, surengta Zino Kazėno foto-paroda apie religinį atgimimą Lietuvoje, veikia tautinių šokių grupė, kas mėnesį renkama Lietuvių katalikų misijos patalpose.

VLB Hannoverio apylinkės pirmininkė Janina WACHAU: surengta Kalėdų eglutė. Gausiai dalyvauta kitų ruošiamuose renginiuose - centriniame Vasario 16 minėjime Hüttenfelde, Europos lietuvių dienose ten pat, Motinos dienoje ir Tautos šventėje rugsėjo mėn. Lebenstedte, Margučių šventėje Annaberge, rugpjūčio 23 pabaltiečių demonstracijoje Bonnoje. Per užsieniečių pabėgėlių organizaciją AGAFIN palaikomi ryšiai su kitomis tautybėmis. Apylinkėje daug senelių ir ligonių. Įstojo du nauji nariai.

VLB Saaro krašto apylinkės pirmininkas Algirdas PALAVINSKAS: negalėjo ir nenorėjo dalyvauti savo apylinkės veikloje. Nepasisėkė sušaukti LB narių susirinkimo nei surinkti solidarumo įnašų. Narių, kurių yra 34, sąrašo nepateikė Tarybos rinkimų komisijai. Neaiški šios LB apylinkės ateitis.

VLB Müncheno apylinkės pirmininkas dipl.inž.Robertas ŠNEIDERIS: 65 nariai. Beveik visi susimoka solidarumo įnašus. Suruošiami tradiciniai renginiai - Kalėdų eglutė, visuotinis narių susirinkimas, Vasario 16 minėjimas, Motinos diena. Kiekvieną trečiadienį renkama kavinėje pabendrauti. Veikia taut.šokių grupė RATUKAS, lituanistinė mokyklėlė. Vietos vokiečių vyriausybė suteikė 1.100 DM paramą. Müncheną lanko daug svečių iš Lietuvos. Surengtas Vilniaus inžin.erinio statybos instituto VIŠI ir operos solisto Vaclovo Daunoro bei pianisto Roberto Bekionio koncertai. Suorganizuotas susitikimas su Nijole Sadūnaite.

Vytautas BERNOTAS: VLB Memmingen apylinkė surengė Vasario 16 minėjimą, Motinos dieną. Solidarumo įnašus nariai moka, bet nenoriai. Įstojo du nauji nariai, trys išstojo ir trys mirė. Veikia tautinių šokių grupė, kuri šoka per vestuves ir kitomis progomis pas lietuvius ir vokiečius.

Eugenija LUCIENĖ: VLB Romuvos apylinkės nariai dirba daugiausiai ruošdami centrinius LB ir Vasario 16 gimnazijos renginius bei Vokietijos LB valdyboje. Suruošė VISI žemaičių folkloro koncertą, sukviėtė visuotinį narių susirinkimą.

VLB Schwetzingeno apylinkės pirmininkas Jonas VITKUS: 50 narių. Finansinė padėtis gera; nariai solidarumo įnašus užsimoka. Vasario 16 atšvesta amerikiečių 8591 LS kuopoje Schwetzingene. Tą dieną visi kuopos nariai lietuviai buvo atleisti nuo darbo. Paminėtos tautos šventė ir Lietuvos kariuomenės įkūrimo metinės. Kas mėnesį po kun.J.Dėdino laikomų pamaldų Ketsche susirenkama į svetainę pabendrauti. Gausiai lankomi kaimyniniame Hüttenfelde ruošiami lietuviški renginiai.

VLB Bonn-Kölno apylinkės pirmininkas Jonas IVANAUSKAS: balandžio 8 ir 9 kartu su Lietuvių kultūros draugija surengta Margučių šventė-paroda. Mirė veiklus narys.

Viktoras GUSTAINIS: VLB Rastatto apylinkė pasenusi, bet dar kruta. Su Vasario 16 gimnazijos pagalba suruošiami Vasario 16 ir Motinos dienos minėjimai. Stengiamasi išrinkti solidarumo įnašus.

Perskaityti raštu gauti penkių LB apylinkių pranešimai.

VLB MAINZO apylinkė jokių renginių neruošia. 20 narių, kurių dauguma moka solidarumo įnašus.

VLB MUENSTERIO/Westf. apylinkė: 7 nariai; jokios veiklos.

VLB GEESTHACHTO apylinkė: 6 nariai; solidarumo įnašus moka. Jokios veiklos.

VLB LEBENSTEDTO-Salzgitter 1 apylinkė: 16 narių. Surengiami Vasario 16, Motinos dienos, Tautos šventės minėjimai, Kalėdų eglutė. Solidarumo įnašus šiek tiek moka. Turi savo šokių muzikos kapelą.

VLB BAD-ZWISCHENAHNO apylinkė mažėja. Pirmininkas nori trauktis, bet neranda kam savo pareigų perduoti. Siunčia 76 DM bendruomenininkams pavaišinti.

Apie Hamburgo LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĘ informavo T.Lipšienė ir Elena Baliulienė, apie Memmingeno - Vyt.Bernotas.

Apie Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos veiklą ilgą pranešimą perskaitė jos pirmininkas stud.Tomas BARTUSEVIČIUS. Leidžiamas Sąjungos žiniaraštis KIBIRKŠTIS, virtęs Pasaulio LJS žiniaraščiu. Suruoštas politinis seminaras su kun.A.Svarinsko, prof.K.Prunskienės ir A.Urdzės paskaitomis. Vasario 16 aplankytos Bundestago frakcijos bei užsienio valstybių atstovybės Bonnoje. Per Europos lietuvių dienas surengta roko festivalis bei diskoteka Romuvoje. Atliko pagrindinius Pasaulio liet.jaunimo sąskrydžio liepos mėn. Vasario 16 gimnazijoje ruošos darbus. Į jį pakviėtė 15 jaunimo organizacijų vadovų iš Lietuvos ir juos globojo. Pabaltiečių demonstracijos rugpj.23 Bonnoje rengimo komisijoje atstovavo Vokietijos lietuviams. Spalio pabaigoje kartu su latviais Annaberge suruošė pabaltiečių jaunimo suvažiavimą. Turi gražių planų ateičiai.

Vasario 16 gimnazijos darbą nušvietė jos direktorius Andrius ŠMITAS. Gimnazija plečiasi: statomi nauji namai, didėja mokinių skaičius. Šiais mokslo metais yra 89 mokiniai. 7 abiturientai. Pilnu etatu dirba 11 lietuvių mokytojų. Veikia ansamblis su taut.šokių grupe, choru ir orkestru. Lankėsi daug įvairių meno ansamblių ir pavienių asmenų iš Lietuvos. Beveik nebuvo dienos be svečių. Daug vokiečių kreipiasi į Gimnaziją ir LB, prašydami informacijų apie Lietuvą. Mokyklą finansiškai remia ne tik vokiečių vyriausybė, bet ir Vokietijos katal.Bažnyčia bei Europos Bendruomenė. Pagal sąmatą lietuviai turėtų sudėti 200.000 DM, bet ši suma vis būna mažesnė. Didelę dalį savo išteklių dabar tautiečiai nukreipia į Lietuvą, ypač giminių bei artimųjų paramai.

Ilgą referatą perskaitė kun.Fr.SKĖRYS, apibūdindamas Lietuvių evangelikų liuteronų Bažnyčios ir spaudos istoriją Vokietijoje nuo karo pabaigos iki šiandien, suminėdamas visus dirbusius kunigus ir pasauliečius. Dabar Lietuvių evang.liuteronų valdybą Vak.Vokietijoje sudaro: pirmininkė kun.diakonė Tamara Schmidt-Kelerytė, vicepirmininkas kun.Fr.Skėrys ir išdininkas dr.A.H.König. Kooptuoti du nariai - kun.diak.Ričardas Baliulis ir kun.A.Putcė.

Lietuvių kultūros draugijos pirmininkas Algirdas PALAVINSKAS pastebėjo, kad jo vadovaujamos draugijos ir Lietuvių kultūros instituto uždaviniai panašūs. Draugija turi per pusšimtį narių. Su VLB Bonn-Kölno apylinkės valdyba surengė Margučių šventę Annaberge, vilniečio solisto Vaclovo Daunoro ir pianisto R.Bekionio koncertus Stuttgarte, Romuvoje ir Mūnchene. Dabar Valdybą sudaro: pirmininkas pranešėjas, dr.Alina Veigel ir Pauli-

na Ivinskienė. Didelis plyšys Valdyboje atsirado, susirgus išdininkui Ričardui Tendzėgolskiui.

Lietuvių šalpos LABDARA draugijos pirmininkas Arminas LIPŠYS pažymėjo, kad pagrindinis jos tikslas yra remti mokslus einantį jaunimą. Šiam reikalui šiais metais išleista 12.000 DM.

Vokietijos liet. moterų klubų federacijos pirmininkė Eugenija LUCIENE nurodė, jog šiame krašte veikia 7 klubai. Veikliausias - Romuvos klubas. Vasario 16 minėjime Hüttenfelde įrengė užkandžių bufetą, suruošė Motinos dieną, įrengė lietuvišką Kalėdų eglutę banke, lanko ligonius.

Per pasisakymus dėl pranešimų buvo daug klausiama dėl rinkimuose į Vokietijos LB tarybą įvykusio apsirikimo, neišsiuntinėjant rinkėjams atskiro vokelio balsavimo lapeliui idėti, dėl jaunimo vengimo stoti į Lietuvių Bendruomeną, dėl mokinių nesidomėjimo aukšto lygio pas-kaitomis ir t.t. Atsakinėjo paliestų institucijų vadovai.

Po kavutės gerai dokumentuotą paskaitą apie politinę padėtį Lietuvoje skaitė Laisvosios Europos Radijo tyrimų skyriaus darbuotojas dr.Saulius GIRNIUS. Pirmiausia išdalijo svarbesnių įvykių Lietuvoje nuo 1987.XI.14 iki 1989.X.13 chronologinę lentelę ir dar žodžiu ją papildė iki suvažiavimo dienos, t.y. iki 1989.XI.4.

Praadžioje aptarė Bažnyčios padėtį ir nuolatinį jos gerėjimą, SAJŪDŽIO gimimą ir jo tapimą svarbiausiu politiniu veiksmu, Lietuvos laisvės lygą, Komjaunimo atsiskyrimą nuo Maskvos ir Lietuvos komunistų partijos tokį pat ketinimą, Baltijos kelią ir kit. Nebuvo aiškus Lietuvai žadamas ūkinis savarankumas. Sekė gyvos diskusijos.

Tie, kurie po vakarienes neišskubėjo namo, žiūrėjo lietuviškus video filmus.

--- oOo ---

VOKIETIJOS LB TARYBOS NARIŲ SUVAŽIAVIMAS

1989 lapkritį išrinktos Vokietijos LB tarybos pirmoji sesija įvyko š.m. kovo 10. Suvažiavimą atidarė kadencija baigiančio Prezidiumo pirmininkas dr.Vilius LĖNERTAS, konstatuodamas, kad iš 15 narių susirinko 13. Trūko Algio Vitkaus ir Juozo Sabo. Pasveikino naujuosius narius - Vokietijos LJS pirmininką stud.Tomą Bartusevičių, LABDAROS pirmininką Arminą Lipšį, VLB Müncheno apylinkės pirmininką dipl.inž.Robertą Šneiderį ir Vokietijos LB valdybos sekretorę mokyt.Eleną Tesnau.

Visiems nariams išsiuntinėta 15-kos punktų darbotvarkė papildyta dviem punktais: Prezidiumo rinkimu ir Rinkimų komisijos pranešimu. Balsams skaičiuoti pakviesti Jonas Vitkus ir Robertas Šneideris.

Į naują Tarybos prezidiumą išrinkti: pirmininku inž.Jonas K.Valiūnas, vicepirmininku matem.doktorantas Kęstutis Ivinskis ir sekretore Alina Grinienė. Toliau suvažiavimui pirmininkavo Jonas K.VALIŪNAS.

Patvirtintas praėjusio (1989 vasario 11) suvažiavimo protokolas.

Vokietijos LB v a l d y b o s metinę veiklą aptarė jos vicepirmininkas Vincas BARTUSEVIČIUS. 1989-iejį Vokietijos lietuvių gyvenime buvo reikšmingi. Vokietijos LB pirmininkas, Sajūdžio pakviestas, dalyvavo Vasario 16 minėjimo iškilmėse Kaune ir Vilniuje. Pr.metais Vokietijos LB taryba priėmė rezoliuciją-kreipimąsi dėl padėties krašte ir išeivijoje, susilaukusį gyvo atgarsio tėvynėje ir užsienio lietuviuose. Beveik baigtas apdegusios Romuvos pilies atstatymas, pareikalaves per 7 milijonus DM. Jos pašventinimo proga pr.m.birželio 23-25 surengtos pirmosios Europos lietuvių dienos su plačia programa: Europos lietuvių ir Lietuvos dailininkų bei tautodailės, taip pat meniškų Z.Kazėno bei G.Jaškūno foto nuotraukų apie Lietuvos atgimimą parodomis, pasiilksminimu su estradinių dainų koncertu ir jaunimo pop bei roko muzikos koncertu ir šokiais. Pilį pašventino lietuvių išeivijos vysk.Paulius Baltakis, dalyvaujant Lietuvos bei išeivijos lietuvių vadovams prof.V.Landsbergiui ir dr.V.J.Bieliauskui bei vokiečių vyriausybės ir savivaldybės atstovams. Meninę programą atliko Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Rytojaus dieną (birželio 24) vysk.P.Baltakis iškilmingai pašventino pilyje naujai įrengtą Lietuvos šventųjų koplyčią. Popiet plačią liet.liaudies dainų ir šokių programą Lampertheime atliko Vokietijos ir Didž.Britanijos liet.taut.šokių grupės bei ansambliai. Vakare įvyko pasiilksminimas su šokiais.

Sekmadienį (birželio 25) du liet.vyskupai - P.Baltakis ir A.Deksnyš - su penkiais liet.kunigais atnašavo šv.mišias Šv.Andriejaus bažnyčioje Lampertheime. Popiet posėdžiavo Europos LB ir LJS vadovai; pirmininkavo PLB pirmininkas dr.V.Bieliauskas.

Europos lietuvių dienos pareikalavo iš Vokietijos LB valdybos daug lėšų ir visų narių įtampaus darbo. Nuo didelio finansinio nuostolio išgelbėjo vokiečių valdžios parama. Renginį plačiai aprašė vokiečių vietos spauda, informavo radijas.

Liepos 23 - rugpjūčio 5 surengta liet. vaikų vasaros stovykla Romuvoje. Dalyvavo 15-20 vaikučių, vadovavo vyr. mokyt. Ričardas Baliulis su dviem padėjėjomis.

Romuvoje įvyko gausus PLJS ir Lietuvos jaunimo organizacijų atstovų suvažiavimas, kuriame dalyvavo žymieji Lietuvos atgimimo vadovai. Tai buvo pirmas Lietuvos ir išeivijos liet. jaunimo vadovų pasitarimas.

Rugpjūčio 23 Bonnoje pabaltiečiai surengė Molotovo-Ribbentropo pakto 50 metų sukakties minėjimą-demonstraciją. Lietuviams joje atstovavo ir paruošiamuosius darbus atliko VLJS. Lapkričio 3-5 Romuvoje buvo sukvieistas Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas. Lapkričio išrinkta nauja LB taryba. Nors rinkėjų skaičius buvo beveik toks pat kaip ir per praeitus rinkimus, bet balsavo apie 200 LB narių mažiau.

Daug pavienių svečių ir įvairių grupių iš Lietuvos ir užsienio lankėsi Vasario 16 gimnazijoje ir LB būstinėje. Dėl didelio darbo krūvio išleisti tik du INFORMACIJŲ numeriai. Nemaža dalis LB apylinkių per praėjusius metus snaudė, bet buvo ir veikiančių. Įsikūrė nauja LB apylinkė Mülheim a.d.Ruhr, vadovaujama Jono Vaičekausko.

Iždininkas Antanas ŠIUGŽDINIS, jun., pastebėjo, jog visi Tarybos nariai prieš trejetą savaitių yra paštu gavę Vokietijos LB valdybos 1989.XII.31 balansą, 1989 sąmatą bei jos įvykdymą ir 1990 sąmatą. Jei kas turėtų klausimų ar siūlymų, juos bus galima išsiaiškinti per diskusijas dėl pranešimų.

Kontrolės komisijos pirmininkas Jonas VITKUS supažindino su 1990.II.12 vykdytos kontrolės protokolu. Jokių priekaištų Valdybai nepareikšta: balansas ir apyskaitos tikri, todėl siūloma juos tvirtinti, atleidžiant Valdybą nuo atsakomybės.

Garbės teismo pirmininkas dipl.teis. Justinas LUKOŠIUS sakė, kad Teismas buvo bedarbis - jokių skundų negavo ir bylų nesprendė.

Rinkimų komisijos pirmininkas Jonas VITKUS pateikė įdomių duomenų apie 1989 lapkričio vykdytus rinkimus į Vokietijos LB tarybą. Dalyvavo 28 LB apylinkės su 784 nariais. 753-ims asmenims išsiuntinėti balsavimo lapeliai su gražinti paruoštais frankuotais vokais. Gražinti tik 393 balsavimo lapeliai, kurių 6 buvo negaliojantys. Kandidatų į VLB tarybą buvo 20 (15 vyrų ir 5 moterys). Išsiųsta 3.800 laiškų. Išrinktų Tarybos narių amžiaus vidurkis - 48,1 metai. Jauniausias 23 m., vyriausias 80 m. Rinkimai kainavo 3.188,40 DM. Komisijos nariai dirbo be atlyginimo. Daugelis LB apylinkių neįstengė atsiųsti rinkėjų sąrašų. Todėl Komisija siūlo pakeisti Tarybos rinkimų nuostatus, kad rinkėjų sąrašus sudarinėtų ne LB apylinkės, bet VLB valdyba. Padėką už kruopštų rinkimų pravedimą Jonui Vitkui suvažiavimas išreiškė garsiais plojimais.

Vasario 16 gimnazijos darbą ir padėtį nušvietė jos direktorius Andrius ŠMITAS. Praėjusiais mokslo metais buvo 99 mokiniai, šiemet 83: 39 mergaitės ir 44 berniukai. Iš Vokietijos 47, JAV-bių 14, Kanados 7, Australijos 5, Argentinos 4, Urugvajaus 3, Brazilijos 2 ir Mali 1. 60 katalikų, 22 evangelikai ir 1 žydas. Bendrabučiuose gyvena 71. Pusė mokytojų yra valandiniai tarnautojai. Pilnų mokytojų etatų Gimnazija turi 14 ir 3 auklėtojų - bendrabučių vedėjų - etatus.

1989 Gimnazija turėjo 1.977.380,92 DM išlaidų. Iš tos sumos apie 1,5 milijono DM išmokėta algoms ir apie pusmilijonį kitoms išlaidoms. Apie 75% visų išlaidų padengia vokiečiai ir apie 5% - Europos Bendruomenė. Mokinių tėvai už vaiko išlaikymą bendrabuty moka tik 350,--DM per mėnesį. Jų įnašai sudaro tik nedidelę dalį mokyklos pajamų. Dėl ūkinį bei valiutinių sunkumų už išlaikymą nepajėgia mokėti iš Pietų Amerikos kraštų kilę mokiniai. Jie gauna stipendijas per Pasaulio Lietuvių Bendruomenę. 1989 aukų Gimnazija yra gavusi apie 170.000,--DM. Ji yra priėmusi ir globojusi daug svečių iš Lietuvos, bet dėl to finansinių nuostolių neturėjo.

Šiemet baigtas pagrindinis mergaičių bendrabučio remontas, kainavęs 650.000,--DM. Šiemet bus remontuojamas klasių ir gyven.namo pastatas, atsieisias 450.000,--DM. Lėšos remontams gaunamos iš vokiečių valdžios, bet jos hipotekuojamos kaip LB skola.

Ryšiai su Lietuva tamprūs. Gimnazijoje bei LB yra lankęsi ir svečiavęsi žymieji Lietuvos veikėjai, tarp jų ir Sąjūdžio seimo tarybos pirmininkas bei dabartinis Lietuvos

Respublikos prezidentas prof.Vytautas Landsbergis su žmona.

Vasario 16 gimnazijai remti fondo iždininkas Antanas ŽIUGŽDINIS, jun., supažindino su to fondo 1989 apyskaita ir ją išdalijo visiems Tarybos nariams. Fondas 1989 turėjo 121.088,52 DM pajamų ir 21.500,--DM išlaidų. Į 1990 perkelta 170.252,65 DM. Didžiausią

pajamų dalį sudaro aukos Gimnazijai (35.338,77 DM) ir statybai bei remontams (59.026,92).

Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos darbus apžvelgė jos pirmininkas stud.Tomas BARTUSEVIČIUS. Europos lietuvių dienų metu biržely VLJS valdyba suruošė roko muzikos festivalį Vasario 16 gimnazijoje. Liepos mėn. atliko Pasaulio liet.jaunimo sąskrydžio, vykusio Romuvoje, paruošiamuosius darbus. Jame dalyvavo 15 Lietuvos jaunimo organizacijų atstovų. Pranešėjas atstovavo Vokietijos lietuviams ruošiant ir pravedant pabaltiečių demonstraciją rugpjūčio 23 Bonnoje. Lietuvių jaunimo grupė kartu su latviais ir estais rugpj.22 naktį budėjo prie Münsterio bažnyčios ir daliavo informacija.

Spalio 26-29 Annaberger (Bonn 2) įvyko pabaltiečių jaunimo suvažiavimas, dalyvaujant Vokietijos liet.jaunimui ir paskaitininkams. Suvažiavimo metu išrinkta dabartinė Vokietijos liet.jaunimo sąjungos valdyba. Gruodžio 1-3 VLJS suruoštame politiniame seminare Romovos pilyje dalyvavo ir 3 liet.jaunuoliai iš Leipzigo (DDR).

Naujus Metus Vokietijos liet.jaunimas sutiko Hamberge. Per centrinį Vasario 16 minėjimą Hüttenfelde VLJS buvo įrengusi kavinę. Vokietijos LJS žiniaraštis KIBIRKŠTIS tapo Pasaulio LJS žiniaraščiu. Jį redaguoja studentai Tomas Baublys ir Rimas Čuplinskas.

Numatomi darbai: š.m. balandžio 3 liet.jaunimo kelionė į Strasburgą ir demonstracija prie Europos Parlamento rūmų. Gegužės 25-27 Vokietijos LJS politinis seminaras Annaberger.

Per diskusijas dėl pranešimų kalbėta apie laikraštinių Kazio Barono ir Romo Šilerio nusiskundimus "Europos lietuvių" dėl jų nekvietimo į Vokietijos lietuvių renginius ir neįteikimo specialių privilegijų. Nerasta reikalo reaguoti į nepagrįstus priekaištavimus.

Vokietijos LB valdybos platintas Viktoro Gailiaus vokiškai-lietuviškas žodynas išparduotas. Dar yra Vokietijos LB valdybos išleistas dr.Dainės Augustaitytės Lietuvių kalbos vadovėlis (Lehrbuch der litauischen Sprache), platinamas po 15 DM. Kadangi vokiečių-lietuvių kalbų žodyno pareikalavimas šiuo metu didelis, pavesta Vokietijos LB valdybai tirti galimybę jį išleisti Vokietijoje ar Lietuvoje.

Vokietijos LJS pirmininkas Tomas Bartusevičius klausiamas painformavo, kad Sąjunga turi 20 nario mokesčių mokančių narių ir dar su pusšimčiu palaiko ryšius, stengiantis įtraukti juos į savo organizaciją. Vokietijos lietuvių jaunimas turi teisę pasiųsti į Pietų Amerikoje įvyksiantį VII Pasaulio LJ kongresą 9 atstovus, bet nežinia ar tiek siųs, nes kelionė brangi. Kongresas truks 20 dienų. Bus atstovų ir iš Lietuvos. Šiai kelionei jaunimas prašys Vokietijos lietuvių aukų.

Vienbalsiai patvirtintas 1989 gruodžio 31 balansas 1.120.585,93 DM, nors jis ir nerealus. Nerealus todėl, kad į jį neįtrauktos berniukų bendrabučio statybos ir pilies atstatymo išlaidos, nes dar galutinai neužbaigtos tų statybų apyskaitos.

Taip pat vienbalsiai patvirtintas 1989 sąmatos įvykdymas 91.033,62 DM sumos ir priimta 1990 sąmata 101.600,--DM. 1991 sąmatai jokių siūlymų bei sugestijų nepateikta.

Prieš svarstant veiklos gaires ir rezoliucijas, Laisvosios Europos ir Laisvės Radijo tyrimų skyriaus darbuotojas dr.Saulius GIRNIUS pateikė smulkmenišką šiandieninės Lietuvos padėties, ypač vasario 24 rinkimų į Aukščiausią Lietuvos Tarybą vaizdą. Buvo tikra, kad kovo 11 Aukščiausia Lietuvos Taryba paskelbs atsiskyrimą nuo Sovietų Sąjungos. Nutarta telegramomis ir laiškais kreiptis į vokiečių vyriausybę, prašant paremti į laisvę bei nepriklausomybę žengiančią Lietuvą.

Renkant vykdomuosius Vokietijos LB organus staigmenų nebuvo. Į Vokietijos LB valdybos pasitraukusio pirmininko Juozo Sabo vietą išrinktas Arminas Lipšys. Kiti nariai liko tie patys: vicepirmininkas Vincas Bartusevičius, sekretorė Elena Tesnau, išdininkas Antanas Šiugždinis, jun., ir narys Andrius Šmitas.

Kontrolieriais tapo Jonas Vitkus, kun.Edis Putrimas ir Eugenija Lucienė. Kandidatas - Vilnius Lemkė. Garbės teismo pirmininku išrinktas dipl.teisin.Justinas Lukošius ir nariais - dr.Saulius Girnius bei dipl.inž.Robertas Šneideris.

Taryba 12 balsų (vienam susilaikius) nutarė leisti hipotekuoti vokiečių valdžios 450.000 DM paramą klasių ir gyvenamo namo pastato remontui.

Dar pastuštės pilies skliautais nuskambėjo visų darniai sugiedotas Lietuvos himnas.

K i t a v e i k l a
S c h w e t z i n g e n - K e t s c h

VLB Schwetzingeno apylinkės pirmininkas Jonas Vitkus 1989 lapkričio 22 sukviėtė ir atidarė Apylinkės narių susirinkimą įprastoje vietoje - Gamtos draugų svetainėje Ketsche. Su-

sirinko per 40 asmenų. Buvo svečių ir iš Kauno. Pirmininkavo Algis Vitkus, sekretoriavo Vilius Kurcas. Paminėtos Lietuvos kariuomenės įsteigimo 71 metinės. Ta tema kalbėjo Mikas Miniauskas.

Išklausti LB apylinkės pirmininko ir Kontrolės komisijos pranešimai. Nariai buvo patenkinti savo valdybos veikla, todėl paprašė ją (pirmininkas Jonas Vitkus, sekretorius Jonas Stuknys ir išdininkas Vilius Kurcas) ir toliau eiti savo pareigas. Kontrolieriais išrinkti Wiliam Valaitis bei Helmutas Ruinies.

Schwetzingeno vyrai dainingi. Po susirinkimo niekas neskubėjo namo, bet dar ilgai dainavo. Algirdas Dresleras parodė per Europos lietuvių dienas susuktą video filmą.

H a m b u r g

Visuotinis LB apylinkės narių susirinkimas įvyko 1989 lapkričio 24. Pirmininkavo Gintaras Mooras, sekretoriavo Alma Mašidlauskienė. LB apylinkės veiklą pranešė pirmininkė Teresė Lipšienė. Apie liet.tautinių šokių grupę ir jos dalyvavimą Europos lietuvių dienos Lampertheime painformavo tos grupės vadovė Elena Baliulienė.

Iždininkės A.Mašidlauskienės paruoštos piniginės ataskaitos teisingumą patvirtino kontrolieriai G.Paulauskienė bei J.Klingeris ir susirinkimas.

Į VLB Hamburgo apylinkės valdybą išrinkti ir taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkė T.Lipšienė, vicepirmininkas J.Klingeris, sekretorė R.Wolf, išdininkė G.Paulauskienė ir narys jaunimo reikalams G.Mooras. Kontrolieriais tapo K.Mašidlauskas, Rič.Baliulis ir B.Johansonas. Po susirinkimo pabendrauta prie užkandžių stalo.

1990 vasario 27 Liet.katal.misijos patalpose susirinko būrys tautiečių švesti Užgavėnės ir kun.Br.Kučulio į Hamburgą atvykimo metinės. Suvalgyta daug įvairių rūšių blynų ir kitokių patiekalų, išgerta šampano. Kun.Br.Kučuliui ir visiems vasario mėnesio jubiliatams sugiedota Ilgiausių metų. Po repeticijos pasirodė ir šokėjai. Visi skirstėsi namo daugiau ar mažiau rimtai duotais pažadais gavėnios laikui.

M ü n c h e n

VLB Mūncheno apylinkės metinį narių susirinkimą 1990 kovo 24 atidarė. Apylinkės pirmininkas dipl.inž.Robertas Šneideris. Susirinkimui pirmininkavo dipl.inž.Ričardas Hermanas, sekretoriavo Alina Grinienė.

Metiniame pranešime R.Šneideris galėjo pasidžiaugti gyva veikla. Iždininkė dipl.psich. Kristina Pauliukevičiūtė pranešė, kad beveik visi nariai susimoka solidrumo įnašus. Kasoje yra 860,25 DM. Kontrolierius Vyt.Paškauskas paliudijo gerai vedamą finansinę atskaitomybę. Susirinkimas paprašė LB apylinkės valdybą ir Kontrolės komisiją toliau eiti savo pareigas.

Dr.Saulius Girnius išvalgiai aptarė Lietuvos valstybės atkūrimą ir galimas pasekmes. Per kuklias vaišes pokalbiai sukosi apie paskutiniuosius įvykius Lietuvoje.

H ü t t e n f e l d

VLB Romuvos apylinkės valdyba 1990 kovo 24 greitosiomis surengė pianistės Aldonos DVARIONAITĖS koncertą. Kadangi tą dieną posėdžiavo Vasario 16 gimnazijos kuratorija ir Romuvos liet.moterų klubas, klausytojų prisirinko pilna salė.

Pasveikinimo žodį tarė VLB Romuvos apylinkės pirmininkas kun.Edis Putrimas. Su pianiste supažindino ir jos laimėjimais nuklota kelią nušvietė muz.Arvydas Paltinas.

Pianistė pranešė, kad jos rečitalis susidės iš dviejų dalių - lietuvių ir kitataučių muzikos. Pirmoje dalyje skambins Myk.Čiurlionio ir Balio Dvariono kūriniai.

Prieš užtvindydama salę Čiurlionio septynių preliudų garsais, papasakojo apie muzikinę kompozitoriaus ir Lietuvos Respublikos prezidento prof.Vytauto Landsbergio draugystę. Prof.Landsbergis esąs didelis Čiurlionio gerbėjas, parašęs apie jį daug straipsnių ir išleidęs dvi knygas.

Viešnios tėvas Balys Dvarionas - kompozitorius, pianistas, Vilniaus konservatorijos profesorius. Gausi jo kūryba: simfonijos, overtiūros, opera, liet.dainos ir kt. Pasiskambino jos gimimo dienai sukurta aštuonių dalių Mažąją suitą ir kit.

Antroje dalyje skambėjo Rachmanino, Debussy, Fr.Liszt bei Šopeno preliudai, tarantelos ir valsai. Garsiais plojimais vis iššaukiama papildomai skambinti ir apdovanota gėlėmis, A.Dvarionaitė sakė, kad ji retai turi progos koncertuoti tokiai drausmingai bei imliai auditorijai. Gyrė Vasario 16 gimnaziją, subūrusią daugelio kraštų elitinį liet. jaunimą ir mokačią jį branginti savo tėvų bei senelių kraštą ir kalbą.

VOKIETIJOS LIETUVIŲ SIELOVADOS DELEGATAS PREL.ANTANAS BUNGA

Šv.Velykų proga išsiuntinėjo laišką Vokietijos lietuviams, kuriuo sveikina juos ir ap-

taria sunkią tėvynės padėtį. Kviečia "melsti Velykų Kristų, kad Jo prisikėlimo jėga apimtų mūsų Lietuvėlės gyvenimą". Prel. Bunga taip pat išsiuntinėjo apie 300 laiškų vokiečių kalba Vokietijos katal.vyskupams ir bičiuliškiems kunigams, prašydamas jų bei jų aptarnaujamų tikinčiųjų maldų ir solidarumo su Lietuvos Bažnyčia. Lietuviškas laiškas papuoštas laisvės paminklu, o vokiškas - kryžių kalnu.

----- xXx -----

LIETUVIŲ KULTŪROS INSTITUTO MOKSLINĖ KONFERENCIJA

vyko 1989 spalio 13-15 Romuvos pilyje. Spalio 13 atvykę paskaitininkai vakarojo ZUM SEEFELD svetainėje su Hüttenfeldo lietuviais.

Spalio 14 rytą suvažiavimą didžioje Romuvos pilies salėje atidarė LKI vedėjas Vincas BARTUSEVIČIUS, M.A. Instituto darbą bei pažangą jis įvertino pakankamu pažymiu. Atstatytoje pilyje gauti 3 kambariai bibliotekai ir 3 archyvui. Neišspręstas finansinis klausimas. Lietuva veržiasi į nepriklausomybę. Bet ir ją atgavus, išėivijos misija nebus baigta. LKI darbas planuojamas ilgai ateičiai.

Pirmasis paskaitininkas dr.Povilas REKLAITIS, buv. Herderio instituto bibliotekos Marburge etatinis tarnautojas, svarstė lietuvių muziejaus gautose pilies patalpose sukūrimo galimybes. Koks turėtų būti jo pobūdis? Kraštotyris arba tėviškės muziejus nelabai reikalingas. Reiktų surinkti ir išsaugoti viską, kas dar išliko iš 1940-1960 bėgimo iš Lietuvos bei skurdimo Vokietijoje ir vėlesnio mūsų buvimo šiame krašte pėdsakus.

Istorikas prof.dr.Helmut NEUBAUER iš Heidelbergo universiteto nukėlė klausytojus į senus laikus, kai XV a. Didž.Lietuvos kunigaikštystė varžėsi su Maskva dėl Didž.Naugardo kunigaikštystės. Jam teko remtis gausiais rusų ir lenkų istorijos šaltiniais, kuriuos laiko nevisiškai patikimais. Lietuva-Lenkija buvo katalikiška, o Maskva ortodoksiška kaip ir Did.Naugardas. Ūkiniu spaudimu ir politikos tikslams panaudota Bažnyčia Maskva galėjo palenkti Didž.Naugardo kunigaikštystę į savo pusę.

Popiet LMA narys dr.Zigmantas MORKŪNAS supažindino su 1938 Graičiūno įsteigta ir dabar atkurta Lietuvos vadybos draugija. Prašė LKI padėti ateinančią pavasarį suruošti tarptautinį simpoziumą Lietuvoje. Bus kuriamas Tautinės vadybos centras.

Harry STOSSUN parašė disertaciją apie vokiečių repatriavimą iš Lietuvos 1941. Rinkdamas medžiagą, peržiūrėjo Koblenzo, Mūncheno, Paryžiaus ir daug kitų archyvų. Dar neprieinami Maskvos archyvai, kuriuose guli daug vertingos medžiagos. Peržvelgė vokiečių būklę Lietuvoje po I pas.karo. Tai buvo daugiausia amatininkai bei ūkininkai. Jų organizacijos nuo 1936 pateko nacių įtakon. Repatriacijos komisija atvyko Lietuvon 1941.I.22 ir buvo apgulita norinčių išvykti. Tuo vajumi pasinaudojo ir daugelis lietuvių. Kriteriumas nustatytas repatrijuotinas buvo evangelikų tikyba. Perpusmetį repatrijuota 50.041 asmuo.

Paskutinę paskaitą skaitė istorikas Jerzy BAHR iš Šveicarų Rytų Instituto Berne apie šiandienos lietuvių-lenkų santykius. Nesileisdamas į gilesnę senovę pabrėžė, kad jie yra praeities apsinkinti, todėl dabar sunku juos spręsti. Geriausias sprendimas būtų kultūrinės autonomijos pripažinimas. Lietuvos lenkai nėra patikimas partneris nei Jeddinstvai, nei Sajūdžiui. Lenkijos visuomenėje viešpatauja kenksminga ignorancija ir praeities nostalgija.

Didelę įtaką lenkuose turi Bažnyčia. Pasigedo tokių asmenybių kaip pal.arkiv.J.Matulaitis, kurios galėtų jungti abi tautas. Rytrūsių klausimo sprendimas galis turėti didesnės reikšmės lietuvių-lenkų santykiams, negu Vilniaus klausimas. Lietuviams būtų labai svarbu turėti gerą loby Varšuvoje. Naudingas būtų lietuvių kalbos bei kultūros katedros įsteigimas Poznanės universitete, tautybių komiteto sudarymas prie Lietuvos ministrų tarybos ir pan. Abiejų tautybių jungimui galėtų pasitarnauti tokie asmenys kaip Czeslaw Milosz, Tomas Venclova, Juozas Vaina ir kit.

Jei kas tikėjosi aštresnių diskusijų po Bahro paskaitos, turėjo nusivilti. Žymiai daugiau pasisakymų sukėlė H.Stossuno referatas apie vokiečių repatriaciją, nes daugelis klausytojų buvo jos asmeniškai paliesti.

Į Lietuvių kultūros draugijos surengtą Vilniaus operos solisto Vaclovo DAUNORO bei pianisto Roberto BEKIONIO labai aukšto lygio koncertą prisirinko pilnutėlaitė salė. Dainavo Bacho, Händelio, Verdi bei Rossinio kūrinius, įpindamas tarp jų J.Gruodžio, J.Tallat-Kelpšos, V.Klovos, St.Šimkaus ir kit. komponuotas liet.dainas. Solistą palydėjo pianistas R.Bekionis, protrapiais paskambindamas solo M.K.Čiurlionio bei J.Verdi kompozicijų. Ilgais plojimais išprašytas, V.Daunoras koncertą užbaigė dviem pokarinėm liet.dainom.

Veikė Lietuvių kultūros draugijos turtingas užkandžių ir gėrimų bufetas.

VISUOTINĮ SUSIRINKIMĄ LKI nariai vykdė spalio 15 rytą. Jį atidarė LKI vedėjas Vincas BARTUSEVIČIUS, M.A. Jo perskaitytas (sekretoriaus dr.K.J.Čeginsko parašytas) praėjusio susirinkimo protokolas patvirtintas be pataisų.

Apie bibliotekos tvarkymą informavo jos vedėjas dipl.bibl.Artūras HERMANAS. Tesia knygų katalogavimą. Sunkiai sprendžiamas dr.A.Maceinos palikimo vieningumo išlaikymas. Jame daug Institutui nereikalingų knygų svetimomis kalbomis. Knygų pareikalavimas nedidelis - tik 10 per metus.

Apžvelgdamas LKI veiklą, V.Bartusevičius skundėsi, kad trūksta lėšų bendradarbiams apmokėti. Turimose patalpose tilptų apie 20.000 knygų. Iš vokiečių pusės signalizuojama bendradarbiauti su jų parlamento biblioteka. Tai sudarytų pagrindą finansinei paramai. Išdalytos 1987 (18.716,81 DM) ir 1988 (14.243,05 DM) pajamų-išlaidų apyskaitos. Kontrolierius Petras ODINIS pranešė, kad jos patikrintos. Atskaitomybės knygos vedamos tvarkingai. Dabar LKI turi ca.3.500,--DM.

Smaigstant ateities gaires pageidauta: nedelsiant parvežti iš Dieburgo tėv.A.Bernatono palikimą, prašyti vokiečius finansinės paramos, organizuoti talką LKI bibliotekai ir archyvu tvarkyti.

Išreikšta padėka LKI vedėjui V.Bartusevičiui ir jo šeimai už nemokamą didelio darbo reikalaujantį LKI reikalų tvarkymą.

----- xXx -----

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

K ū č i o s

atšvestos anksčiau - gruodžio 15. Sekančią dieną prasidėjo Kalėdų atostogos ir mokiniai išvažinėjo iki Trijų Karalių. Pagrindinis Kūčių rengėjas ir šeimininkas evang. kun.Fr.SKĖRYŠ visados parašo ir išdaliuja programą lietuvių ir vokiečių kalbomis. Ji padeda ir liet.švenčių papročių nepažįstantiems vokiečių laikraštininkams ir kitiems svečiams geriau susigaudyti.

Kalėdų malda sukalbėjo evang. ir katal. kapelionai kunigai Fr.Skėrys ir E.Putrimas. Perskaityta Kalėdų evangelija, sugiedota Tyli naktis... Eglutės žvakutes uždegė Kuratorijos bei Gimnazijos vadovai dr.J.Norkaitis ir A.Šmitas, abu kapelionai ir mokinių komiteto pirmininkė A.Krauzaitė.

Direktorius Andrius ŠMITAS savo kalboje pabrėžė liet.Kūčių šeimyninę dvasią. Šios šventės dalyviai taip pat šeimyniniais ryšiais apsijungę. Vasario 16 gimnazijos auklėjimas yra krikščioniškas kaip ir ši šventė. Linkėjo tą nuotaiką parvežti į namus.

Kuratorijos pirmininkas dr.Jonas NORKAITIS kalbėjo lietuviškai ir vokiškai. Dėkojo šioje mokykloje palaikantiems Kūčių tradiciją, ypač kun.Skėriui, suruošusiam 35 Kūčias. Lietuvoje komunistai Kūčių nedraudė, bet stengėsi sudaryti tokias sąlygas, kad žmonės negalėtų jų švesti. Bet lietuviai jas šventė. Tai parodo, kaip giliai ši tradicija yra įleidusi šaknis mūsų tautoje. Lietuvoje žmonės stokoja krikščioniškos meilės. Mūsų uždavinys tą trūkumą sumažinti, skleidžiant Kalėdų taiką ir ramybę.

Lampertheimo Šv.Andriejaus parapijos, kuriai priklauso ir Hüttenfeldas, klebonas kun. dek.P.HAMMERICH, lyg pratešdamas dr.Norkaičio mintis, pastebėjo, jog Lietuva šiandien labai reikalinga taikos. Linkėjo Viešpaties ramybės šiai Gimnazijai ir Lietuvai.

Kai tik klasių seniūnai ir auklėtojai ėjo prie eglutės sustojusių dr.Norkaičio ir Šmito laužyti paplotėlių ir pasikeisti šventiniais linkėjimais, sukilo visa salė. Per pusantro šimto žmonių stengėsi susirasti savo artimuosius, pasikeisti trupinėliu "šventos duonelės" bei dovanėlėmis ir palinkėti linksmų Kalėdų.

Kūčių vakarienė susidėjo iš tradicinių 12 patiekalų. Kai lėkštės ir dubenys ištuštėjo, mokiniai deklamavo eilėraščius apie Kalėdas lietuvių, vokiečių ir anglų kalbomis, giedojo choras, grojo mažųjų bei vyresnių mokinių orkestrai ir atskiri muzikantai. Chorusus ir muzikantus paruošė muz.mokyt.Arvydas PALTINAS.

Kun.Fr.Skėrys dėkojo Kalėdų eglutės rėmėjams ir mokinių tėvams, programos atlikėjams, virėjoms. Linkėjo laimingos kelionės ir palaimintų Kalėdų švenčių.

Mokinių atstovai įteikė dovanėles mokytojams bei auklėtojoms, virėjoms ir valytojoms, parodydami, kad jie vertina jų patarnavimus.

Pagaliau su dovanų maišais pasirodė ir Kalėdų senis (Vidmantas Garl auskas). Prieš dalydamas dovanas per dantį patraukė visas klases, padarydamas išvadas: vieni mokosi, kiti atostogauja, tretį išdykauja. Mokytojus ir kitą personalą šikart paliko ramybėje.

Pilnus maišus vaisių, sausainių bei saldumynų gavo visi mokiniai. Užteko jų ir svečiams. Plačius reportažus su nuotraukomis išspausdino Mannheim Morning ir Lampertheimer Zeitung.

MOKINIAI ĮDĖMIAI KLAUSĖSI POLITINIO KALINIO

Politinis kalinys bei tremtinys ir bado streikuotojas Algimantas ANDREIKA, svečiuodamas Vasario 16 gimnazijoje, 1990 sausio 12 susitiko su mokiniais. Daugiausiai atsakinėdamas į klausimus, jis papasakojo apie save ir savo pergyvenimus Sibiro lageriuose bei tremtyje.

Gimnazijos mokslus pradėjo Kaltinėnų miškuose pas partizanus ir vėliau tęsė normalioje mokykloje. Augo religingoje šeimoje, turėjusioje senas patriotines tradicijas. Jau jo protėviai pažino Sibiro kančias. Mokslą sutrukdė karinė tarnyba, lageriai ir tremtis. Dabar studijuoja istoriją Vilniaus universitete. Atliekant karinę prievolę prie Kinijos sienos, buvo sužalotas stuburas. Keletą kartų bandė stoti į Kunigų seminariją, bet saugumas sutrukdė. Bandė užverbuoti šnipinėti. Saugumas turi visur šnipų; ir Kunigų seminarijoje. Daugino ir platino pogrindžio leidinius (Lietuvos Kat.Bažnyčios Kroniką ir kit.). Siųsdavo juos iš Klaipėdos laivais į Čikagą. Muitinė, tikrindama siuntas, galbūt pripuolamai užtiko ir jo siuntą. Tada ėmė sekti ir suėmė. Jokio baimės jausmo neturėjo nei per tardymus, nei teisme. Su juo susipažino tik vėliau - Sverdlovsko kalėjime. Lagery ir tremty išbuvo 6 metus. 1980 liepos 21 atsisakė sovietų pilietybės. Būdamas lagery laiškų negaudavo; bet Sibiro tremty ir Lietuvoje gaudavo laiškų bei siuntinių ir iš nepažįstamų žmonių. Iš Sibiro grįžo 1987 gegužės mėn. 1988 rugpjūčio 17 su Petru Sidziku pradėjo bado streiką prie Vilniaus katedros. Po poros dienų jį nutraukė, nes sovietinės įstaigos pažadėjo patenkinti jų reikalavimus. Kai pažadai nebuvo tesėti, bado streiką tęsė. Rugsėjo 29 apsupo spec.kariuomenės daliniai ir suėmė. Milicijoj buvo žiauriai mušamas. Dėl to milic.kapit.Bernotui iškėlė baudž.bylą. Saugumas reikalavo, kad gydytojai pakeistų ankstyvesnį pažymėjimą ir paliudytų, kad jis nebuvo sužalotas. Kai dr. Kęstutis Laurikėnas atsisakė, buvo ir jam grasinama. Dėl to jis pasiprašė politinio prieglobsčio Vak.Vokietijoje.

Badauti reikia biologiškai pasiruošti. Pirmą kartą badaudamas nebuvo pasiruošęs. Valgyti labai norisi tik pirmąsias tris dienas. Vėliau alkis pranyksta.

Per tardymus nemušė, tik psichinėmis priemonėmis stengėsi sumurkdyti.

Dabar gydosi Vak.Vokietijoje ir ilsisi.

V a s a r i o 1 6

Kai mokyklos Lietuvoje šiemet tik antri metai šventė Vasario 16, tai ši gimnazija švenčia ją visą laiką. Ir šiemet Romuvos kieme 11 val. susirinko šventiškai apsirėdę mokiniai ir lietuviai mokytojai. Direktoriaus Andrius Šmitas priminė mūsų tautos kelią iš carinės Rusijos priespaudos į Vasario 16 Akta ir iš sovietinės okupacijos į to Akto pakartojimą. Kalbas religinio bei patriotinio turinio pasakė ir abu kapelionai - kun.E.Putrimas bei kun.Fr.Skėrys. Giedant Lietuvos himną, uniformuoti skautukai pakėlė mūsų trispalvę į stiebo viršūnę. Buvo laukiami ažuoliukai, bet jie atvyko pavėlavę. Tada mokiniai išsiskirstė į klases vykdyti viktorinos. Temos varžyboms buvo parinktos iš Lietuvos istorijos ir dabartinės padėties bei įvykių.

Vakare Romuvos pilies koplyčioje kun.E.Putrimas aukojo šv.mišias už Lietuvą. Tėvynės meile persunktą pamokslą pasakė buv.polinis kalinys Algimantas Andreika. Mokiniai skaitė ištraukas iš Lietuvos Katal.Bažnyčios Kronikos. Sugiedota Lietuva brangi...

K o v o 1 1

Sekmadienio nuotaika Romuvoje apibūdintina vienu žodžiu - laukimas. Laukimas žinios iš Vilniaus apie nepriklausomybės paskelbimą. Gaudomos lietuviškų radijo programų žinios. Ir į lietuvių pamaldas ši sekmadienį susirinko daugiau tautiečių negu įprasta. Į šv. mišių maldas vis įterpiami prašymai Lietuvai laisvės. Vėlyva popietė visų radijų paskelbta žinia, kad Lietuvos Aukščiausios Tarybos pirmininku arba Lietuvos Respublikos prezidentu išrinktas prof.Vytautas Landsbergis, pabrėžiant, jog tai pirmas prezidentas nekomunistas Sovietų Sąjungoje, sukėlė visuotinį Vokietijos lietuvių pasitenkinimą. Didelį džiaugsmą iššaukė per visą pasaulį nuaidėjusi žinia, kad Lietuvos Aukščiausia Taryba vienbalsiai nutarė atstatyti Nepriklausomos Lietuvos Respubliką. Tą pačią valandą Romuvos pilies bokšte iškelta Lietuvos trispalvė, skelbianti Hüttenfeldo ir plačios apylinkės gyventojams, kad lietuviai džiaugiasi savo Nepriklausomos valstybės atstatymu.

Pirmadienį (kovo 12) rytą mokykla darbą pradėjo lietuviškos vėliavos pakėlimu. Direktoriaus visiems mokiniams ir mokytojams paaikškino, kad prieš parą paskelbtas Lietuvos atsisiskyrimas nuo Sovietų Sąjungos - Lietuva tapo nepriklausoma valstybė, kaip visos laisvos pasaulio šalys. Laukia sunkios derybos su Sovietų Sąjunga dėl išstojimo sąlygų.

Uniformuotiems skautams keliant Lietuvos vėliavą, pakiliai sugiedotas tautos himnas.

MOKINIAI PRAŠĖ PARAMOS LIETUVAI

Kovo 24 tautiniais drabužiais apsirėdę 25 vyresniųjų klasių mokiniai Manneime, Heidelberge, Weinheime, Bensheime ir Darmstade siūlė praeiviams pasirašyti po prašymu Vokietijos kancleriui dr.H.Kohl, kad jo vyriausybė pripažintų nepriklausomą Lietuvos Respubliką. Ta proga dalyti informaciniai lapeliai apie Lietuvą. Surinkta ca. 1.500 parašų.

Balandžio 3-čią 40 vyresniųjų klasių mokinių, apsirengusių tautiniais drabužiais, demonstravo prie EUROPOS PARLAMENTO rūmų Strasburge (Prancūzija). Plakatuose buvo įrašyti reikalavimai Lietuvai laisvės, Molotovo-Ribbentropo pakto padarinių likvidavimo, visų Europos tautų solidarumo. Viename jų buvo priekaištingai klausama - Europos Namai su Pabaltijo vergais? Plevėsavo Lietuvos trispalvės.

Demonstrantus pasitiko ir pasveikino didelis lietuvių ir kitų pabaltiečių draugas, Pan-Europos unijos prezidentas dr.Otto von Habsburg. Grojo mokinių orkestras, buvo šokami tautiniai šokiai. Juos stebėjo EP nariai, vietos gyventojai ir nemažas skaičius turistų iš įvairių kraštų, filmavo vokiečių ir prancūzų televizijos.

Demonstrantų atstovus - Ritą Bartusevičiūtę, Viliją Bijūnaitę, Anką Lepaitę ir Paulių Stepaną -, lydimus VLIKO bei Pabaltiečių Santalkos atstovo K.Dikšaičio su žmona, Kuratorijos pirmininko dr.J.Norkaičio, direktoriaus A.Šmito ir kun.E.Putrimo, priėmė EP vicepirmininkas vokietis Alber. Jam įteiktas Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos raštas, prašantis pripažinti Lietuvos Respublikos vyriausybę, pasiūsti delegaciją į Vilnių, protestuoti prieš brutalią susidorojimą su karo prievolininkais lietuviams, nenorinčiais tarnauti okupanto kariuomenėje, įtakoti Sovietų Sąjungos vadovybę baigti politinį, karinį ir ūkinį Lietuvos spaudimą ir pradėti taikias derybas dėl okupacijos baigimo.

A b i t u r i e n t a i

1989/1990 mokslo metais brandos atestatui gauti egzaminus raštu kovo 19-23 laikė Marius Baliulis, Tanja Griunvaldaitė, Virginijus Jocys, Valdas Kuzminskas, Erika Lesmanaitė, Andrius Malinauskas ir Andrius Neubertas. Egzaminus žodžiu laikys birželio 21 ir 22.

VELYKOS - VASARA - RUDUO

Velykų atostogos - balandžio 7-22. Vasaros atostogos prasideda birželio 30. Naujųjų mokslo metų pradžia - rugsėjo 3.

----- xXx -----

VOKIETIJOS LIETUVIAI RAŠO LAIŠKUS IR DEMONSTRUOJA

Vokietijos LB tarybos suvažiavimui, posėdžiavusiam kovo 10, buvo aišku, kad rytojaus dieną Vilniuje bus paskelbtas nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymas. Jis pavedė naujai išrinktai LB valdybai suorganizuoti masinį telegramų bei laiškų siuntimą Vokiečių vyriausybei, prašant pripažinti naujai sudarytą Lietuvos Respublikos vyriausybę ir ją remti. Vokietijos LB valdyba Tarybos pavedimą įvykdė. Ji paprašė Vokiečių kanclerį dr.H. Kohlį pripažinti laisvų rinkimų keliu sudarytą Lietuvos Respublikos vyriausybę. Visų partijų frakcijų vadovai bei kiti įtakingi Bunsdestago nariai paprašyti paraginti kanclerį dr.Kohlį lietuvių prašymą patenkinti. Vokietijos LB valdyba išsiuntinėjo visiems Vokietijos LB nariams ir kitiems tautiečiams Vokietijoje raginimą rašyti laiškus kancleriui Kohliui, pridėdama ir laiško pavyzdį. Tautiečiai paprašyti paraginti ir draugingus vokiečius prisidėti prie lietuvių laiškų va-
jaus.

VLB valdybos kreipimasis rado gyvą atgarsį. Į Lietuvos Respublikos nepriklausomybės paskelbimą Maskvai reagavus pasiuntimu tankų ir parašiutininkų į Vilnių bei Kauną, iš savo dalinių pasitraukusių karo prievolininkų gaudymu ir grąžinimu į dalinius, už Lietuvos nepriklausomybę pasisakiusios Lietuvos komunistų partijos, pagrindinės spaustuvės bei prokuratūros patalpų užėmimu, pasigirdo balsų, sakančių, kad laiškų rašymo nepakanka, bet reikia demonstruoti. Nelaukdami, kol demonstracijos bus suorganizuotos iš Hüttenfeldo, didesnių miestų lietuviai ėmėsi patys jas rengti. Vokietijos LB valdyba joms pritarė ir jas rėmė. Jose, nors ir negausiai, dalyvavo latviai bei estai ir kit.

Pradžia buvo kukli ir nelaukta. Kovo 26 prie Sovietų ambasados Bonnoje keletas ŠILERIO INSTITUTO arba Vokietijos patriotų organizacijos narių, vykdydami vad. Perspėjamąjį budėjimą (Mahnwache), demonstravo prieš Gorbačiovo užmačias grasinimais ir kariniu teroru priversti Lietuvą atsisakyti nepriklausomos valstybės atkūrimo.

Įspūdingesnė buvo kovo 27 vietos lietuvių iniciatyva surengta pabaltiečių demonstracija

BREMENE. Apie 60 žmonių su lietuvių, latvių bei estų vėliavomis ir plakatais žygiavo nuo centrinės gelež.stoties iki miesto centrinės aikštės, kur lietuvių ir latvių atstovai pasakė kalbas. Plakatai skelbė reikalavimus, kad būtų paleisti suimti karo prievolininkai, kad sovietų kariuomenė pasitrauktų iš Lietuvos. Į demonstraciją buvo atvykusių tautiečių iš Salzgitterio ir kitur. Apie ją informavo vietos vokiečių spauda ir televizija.

Kovo 31 ŠILERIO INSTITUTO nariai Marijos aikštėje Munchene rinko parašus po reikalavimu pripažinti atsteigtos Lietuvos Respublikos vyriausybei.

Kovo 31 Vokietijos LB HAMBURGO APYLINKĖS VALDYBA suruošė tvarkingą pabaltiečių demonstraciją. Apie 120 žmonių, daugiausia lietuvių, su visų pabaltiečių vėliavomis ir plakatais, dalydami informacinius lapelius ir per ruporą skelbdami šūkius, nuo centrinės gelež.stoties nužygiavo prie Sovietų konsulato. Čia lietuvių (vyr.mokyt.R.Baliulis), latvių (Oskaras Balputnis) ir estų atstovai pasakė kalbas, reikalaudami sovietus pasitraukti iš Pabaltijo kraštų ir leisti laisvai jiems tvarkytis. Konsulato tarnautojai nesileido į kalbas su demonstrantais, bet visą laiką filmavo.

Sugrižę į savo patalpas, lietuviai parašė padėkos laiškus vokiečių televizijos darbuotojams, palankiai informuojantiems apie Lietuvą. Apie demonstraciją parašė du Hamburgo laikraščiai.

Balandžio 1 Ludwigsfelde (München 50) po trumpų liet.katal.pamaldėlių atlaikytos EKUMENINĖS PAMALDOS-meditacija, dalyvaujant per šimtainei pabaltiečių. Pamokslą apie pagrįstus pabaltiečių laisvės reikalavimus išdrožė latvių kunigas. Buvo giedamos lietuvių, latvių ir estų giesmės. Po pamaldų visi susirinko Jaunimo namuose aptarti tolimesnių žygių.

Balandžio 2 į KONTINENTO draugijos Bonnoje surengtą "Perspėjimą budėjimą" (Mahnwache) - demonstraciją prieš Sovietų ambasadą susirinko apie šimtinė žmonių, daugiausia lietuvių. Vien iš Hüttenfeldo atvažiavo per 60 tautiečių, tarp jų apie 40 vyr.klasių mokinių, apsirėngusių tautiniais drabužiais. Prisidėjo ir latviai bei estai su savo vėliavomis. Lietuvių plakatuose buvo klausiami - Ar Lietuva vėl bus išduota? Ar Europos namuose bus Pabaltijo vergai? Nesirūpink Amerika, jie bus taikiai sutvarkyti! Ir pan. Į ambasadą demonstrantų atstovų sovietai neįsileido, tik nuo viršutinio balkono viską uoliai filmavo. Demonstrantai kalbėjosi su vokiečių laikraštininkais ir tvarką palaikančiais policininkais ir rinko parašus. Baigus poros valandų demonstraciją, informaciniai lapeliai buvo platinami mieste.

Žinutes apie demonstraciją su jos nuotraukomis išspausdino Bonner Rundschau ir General Anzeiger.

Balandžio 3 prie Europos Parlamento rūmų Strasburge demonstravo Vasario 16 gimnazijos vyresniųjų klasių mokiniai Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos vardu (žr.14 psl.).

Prie demonstracijų už Lietuvos laisvę reikia priskirti ir kun.K.SENKAUS iniciatyva Vokietijos lietuvių moterų klubų federacijos pirmininkės Eugenijos LUCIENĖS su talkininkėmis įrengtą lietuviškų Velykų stalą Rottenburge a.N. balandžio 6-9 įvairių tautų Velykų parodžių parodoje Zehntscheuer kultūros namuose. Visų dėmesį patraukė besipuikuojantis ragutis, margučiai, įvairūs kepiniai, gausūs gintaro dirbiniai, verbos, religiniai paveikslai ir kt. Stalą aptarnaujančios moterys, apsirėngusios taut.drabužiais, teikė paaiškinimus, dalijo informacinius lapelius ir rinko parašus po reikalavimu vokiečių vyriausybei paremti nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymą. Pasirašė apie 300 parodos lankytojų. Verbų sekmadienio didžiulėje procesijoje lietuviai buvo pagerbti, įrikiuojant į pirmąsias gretas.

----- xXX -----

M I R U S I E J I

Jonas STRAVINSKAS, LB narys, mirė 1990 sausio 8. Buvo gimęs 1913 lapkričio 29 Šiauliuose. Gyveno 6250 Limburg 1, Dieselstr.17. Rentininkas. Mirė nepalikęs testamentu. Teismo paskirta jo palikimo globėja Mechtild Schmitt (6250 Limburg/L 6, Westerwaldstr.19) jieško jo giminių. Jei kas juos žinotų, prašomas pranešti Vokietijos LB valdybai arba palikimo globėjai. Velionis buvo pavyzdingas LB narys - kiekvienais metais ir neraginamas susimokėdavo solidarumo įnašus, aukodavo INFORMACIJOMS leisti bei Vasario 16 gimnazijai.

Juozas MARKAUSKAS, buv. VLB Burgsteinfurto narys, mirė 1990 kovo 26. Palaidotas kovo 29 Nordwaldes kapinėse.

Laimutė SAUSERIENĖ (Sauser)-Simonaitytė mirė 1989 gruodžio 24 per Kūčias širdies smūgio ištikta. Palaidota 1990 sausio 3 Hanau mieste. Laidojimo apeigas atliko kun.J.Dėdinas ir kun.Fr.Skėrys. Buvo gimusi 1932.II.24 Gudinės k.,Marijampolės apskr. 1960 su šeima repatriavo į Vokietiją. Liko našlys Leonas Sauseris, du sūnūs Valdas bei Rimas ir duktė Irena.

Numatomie renginiai 1990:

Gegužės 5 - Motinos diena Romuvos pily. Rengia Romuvos liet.moterų klubas. 16 val. pamaldos kaimo bažnytelėje. Programa pily prasidės 17 val. Apie motinas kalbės archit.Marina Auderytė. Meninę dalį atliks liet.liudies muzikos 6 asmenų grupė ŽVELSA iš Klaipėdos. Veiks L.Margevičienės iš Homburgo margučių paroda, bufetas, loterija. Bus bendri šokiai.

Liepos 22 - rugpjūčio 5 Lietuvių vaikų vasaros stovykla Romuvoje (Hüttenfeld).

Rugpjūčio 5-12 XXXVII Europos liet.studijų savaitė Einsiedelne (Šveicarija).

Spalio 12-14 Lietuvių kultūros instituto mokslinė konferencija ir suvažiavimas.

Spalio 26-28 Vokietijos Lietuvių Bendruomenės darbuotojų suvažiavimas.

1991 vasario 16 - centrinis Vasario 16 minėjimas Hüttenfeldo Bürgerhaus'e.

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o D M :

Schleswig-Holsteino socialinių reikalų ministerija 120; dr.Vilius Lėnertas iš Stegeno b. Stuttgart 100,50; Paulius Lokys iš Darmstado ir Kazys Bendoraitis iš Schwetzingeno po 100; Zigmąs Vencius iš Heidesheimo 88; dr.Kešutis Ivinskis iš Bonnos 80; dr.Saulius Girnius iš Müncheno 60; Albertas Lipšys iš Mainzo 52; Klaus Žulys iš Neumünsterio, Simas Veiverys iš Kaiserslauterno, Jeronimas Jarumbavičius iš Mannheimo ir Alfonsas Miškelevičius iš Mainzo po 50; Adolfas Pračkus iš Weideno, Vytas Deveikis iš Heidesheimo, Motiejus Tumaitis iš Mainzo ir Petras Intas iš Cadolzburgo po 30; Vytautas Čiplys iš Bonnos ir Rimantas Gumuliauskas iš Düsseldorfo po 25; Martynas Sprogys iš Schwetzingeno, Berta Hermann iš Wuppertalio ir dr.Andreas König iš Göttingeno po 20; Tad Sartorius iš Mannheimo 16; Martin Müller iš Backnango 15 ir dr.Vytautas Gruzdis iš Euclido, USA 16 ž. Ačiū.

G a u t a p a m i n ė t i

LIETUVIŲ KULTŪROS INSTITUTO SUVAŽIAVIMO DARBAI - JAHRESTAGUNG 1988.

Išleido LKI. Redagavo Vincas Bartusevičius. 98 psl. Pratarinėje pristatomas LKI ir jo atlikti bei užsimoti darbai. Pateikiami prof.dr.Hermann Josef Dahmen, prof.dr.Endre Bojtár, prof.dr.Friedrich Scholz ir žurnalisto Rimvydo Valatkos 1988 skaitytų paskaitų pilni tekstai su joms panaudotos literatūros nurodymu.

Labai vertinga V.Bartusevičiaus 1988-1989 Lietuvos politinės raidos apžvalga, apimanti net 18 psl. su 12 dokumentų priedu: pradedant Sąjūdžio seimo tarybos 1989.II.1 bei LTSR Aukšč. Tarybos 1989.V.18 pareiškimais ir baigiant Lietuvos Aukščiausios Tarybos 1990.III.11 nepriklausomybės paskelbimu bei kreipimusi į pasaulio ir Sovietų Sąjungos tautas. Viskas vokiečių kalba.

Dėl dramatiškų įvykių Lietuvoje susidomėjimas ja vokiečiuose labai didelis. Šis leidinėlis bent dalinai padės užpildyti didelę informacijos apie Lietuvą vokiečių kalba.

BALTISCHES JAHRBUCH 1989. 270 psl. Kaina - auka (gale - 259 aukotojų sąrašas). Leidėjas - Baltischer Christlicher Studentenbund e.V. Redagavo Dainuvite bei Andrejs Urdze ir Arthur Hermann. Turiny 7 skyriai: Pabaltijo kelias, Estija, Latvija, Lietuva, nuomonės, socialinė istorija ir kultūra. Šioje knygoje, irgi vokiečių kalba, pateikta apšiai medžiagos ne tik apie Lietuvą, bet ir apie Estiją bei Latviją. Vien tik Lietuvai skirti 68 psl. Ji išsiuntinėta į Pabaltijo kraštus ir vokiečių politikams bei žurnalistams. Gaunama pas leidėją (Baltischer Christlicher Studentenbund, Annaberger Str.400, 5300 Bonn 2) ir pas Arthur Hermann, C.M.v.Weber Str.14, 6919 Bammantal.

ANNABERGO LAPELIS Nr.20. 84 psl. Leidėjas - Pabaltiečių krikščionių sąjungos lietuvių sekcija. Redakcija - Artūras Hermanas, Annemarie Lepa ir Elena Liepa. Turiny daugiausia praeito karo atsiminimai. Kreipia dėmesį Annaberger gyvenančių studentų - Tomo Baublio bei Rimo Čuplinsko - kvietimas liet.abiturientams vykti studijuoti į Bonną ir įsijungti į penkių lietuvių studentų grupę Annaberger. A.L. gaunamas ten pat kaip ir Baltisches Jahrbuch.

VOKIŠKAI LIETUVIŠKAS V.GAILIAUS ŽODYNAS jau išparduotas.

Vokietijos LB valdyboje dar galima gauti dr.D.Augustaitytės Lietuvių kalbos vadovą (LEHRBUCH DER LITAUISCHEN SPRACHE) už 15 DM + persiuntimo išlaidos ir Vasario 16 gimnazijoje - K.Fulsto, A.Scholzo ir kt. Lietuviškai vokišką žodyną už 15 DM + persiuntimo išlaidos.

=====

Litauische Volksgemeinschaft, D-6840 Lampertheim 4. Tel.06256-322 und 1641
Bankverbindung: Deutsche Bank Weinheim, Konto-Nr.5817978 BLZ 670 700 10